
[Home](#) / Ülikooliõpingute mõju täiskasvanud õppijate õpiharjumustele

Ülikooliõpingute mõju täiskasvanud õppijate õpiharjumustele

ANNELY LINDSTRÖM

Ülikooli sisse saamine ning seal vastupidamine on seotud efektiivsete õpiharjumuste omandamisega. Õpiharjumusi on peetud täiskasvanud õppijate akadeemilise edu või ebaedu üheks faktoriks (Rätsep, 2008, 6). Käesolevas artiklis käsitletakse ülikooliõpingute mõju täiskasvanud õppija õpiharjumustele. Tegemist on ülevaatlikul ning kaardistaval uuringul põhineva artikliga. Käesoleva artikli aluseks on võetud eelnevalt teostatud uuring, mis oli koostatud seminaritöö käigus. Selle käigus intervjueriti nelja täiskasvanud õppijat, kes õpivad Tallinna Ülikoolis. Uuringu, millele artikkel põhineb, probleem seisneb eelnevalt teostatud uuringutel, mis väidavad, et ülikooliõpingute mõju õpiharjumustele on pealiskaudne. Uuringutest on välja tulnud, et täiskasvanud õppijad ei suuda oma aega planeerida ning nad on koolitöödega üle koormatud. Mõju võib olla nii õppimist soodustav kui ka õppimist pidurdav. Käesoleva artikli üheks peamiseks tulemuseks võib välja tuua, et ülikooliõpingutel on täiskasvanud õppijate jaoks omapoolne mõju ning õpiharjumused ülikooliõpingute tõttu on mõjutatud. Samuti võib välja tuua, et täiskasvanud õppijad tajuvad ülikooliõpingute mõju oma õpiharjumustele.

Võtmesõnad: õpiharjumused, ülikoolis õppimine, üliõpilaste kogemus, ülikooliõpingute mõju

Sissejuhatus

Õpiharjumuste kujunemine on seotud ülikooliõpingute mõjuga täiskasvanud õppijale ning kogemusest õppimisega. Ülikooliõpingute mõju õpiharjumustele on seotud täiskasvanud õppija enda ning tema isiksusega (Kidron, 2005, 34). Kogemusest õppimine võimaldab täiskasvanud õppijal ülikooliõpingute ajal suunata tähelepanu oma õpiharjumustele ning sellele, kuidas ülikooliõpingud mõjutavad õppija õpiharjumusi.

Varasemates uuringutest on ilmnenu, et enamus täiskasvanud õppijatest on koolitööga üle koormatud. 2/3 uuritavatest tundis end pidevalt või sageli väsinuna ja umbes pooled tunnevad

väsimust juba hommikul. Väljakujunenud õpiharjumustega õppijad, kes oskavad enda aega planeerida tunnevad vähem füüsilist stressi ning väsimust (Ots, 2008, 62). 2004. aastal Ühiskondliku Pedagoogilise Uurimise Instituudi (ÜPUI) ühisuurimusest selgus, et paljudel täiskasvanud õppijatel pole kindlat õppimise aega. Õpitakse, millal juhtub – hilisõhtul, hommikul või vahepausidel. (Kadajas, 2005b, 44.) Varasemad uurimused õpiharjumuste seosest ülikooliõpingute mõjuga õpiharjumustele on näidanud, et õpiharjumused ning ülikooliõpingute mõju mõjutavad töö koguse ja kvaliteedi lõpptulemust.

Artikli eesmärk on ülevaade ülikooliõpingute mõjust täiskasvanud õppijate õpiharjumustele.

Eesmärgist tulenevalt on püstitatud uurimisküsimus, milline on ülikooliõpingute mõju täiskasvanud õppijate õpiharjumustele. Artikli sihtgrupp on eelkõige õppejõud ja üliõpilased, et nad mõistaksid, millist mõju avaldavad ülikooliõpingud täiskasvanud õppijate õpiharjumustele. Artikli aktuaalsus seisneb pidevalt arenevas täiskasvanu õppekavadel ning selle mõjust täiskasvanud õppijatele ning vähesest uurimistööst, mida ülikooliõpingute mõjust õpiharjumustele tehtud on.

Ülikooliõpingute mõju täiskasvanud õppijate õpiharjumustele

Peaaegu iga ülikooliõpinguid alustav täiskasvanud õppija on kindlasti vähemalt korra kahelnud, kas ta saab hakkama ülikoolis õppimisega. Kui täiskasvanud õppija suudab õpinguid struktureerida ning kasutada efektiivseid abivahendeid, siis pole ülikoolis õppimine ületamatu. Ülikooliõpingutel on suur mõju täiskasvanud õppija isiksusele. (Kadajas, 2005a, 9.) Isiksuse vaatenurgast võib muutuda ülikooliõpingute jooksul täiskasvanud õppija eesmärk, mille poole püüeldakse. Valesti seatud eesmärgid võivad aga tekitada täiskasvanud õppijale ülikooliõpingute jooksul pigem kahju kui kasu. (Kidron, 2005, 34.) Ülikooliõpingud mõjutavad lisaks õppija isiksusele ja eesmärgile ka tema elustiili ja õppimisprotsessi. Elustiil võimaldab inimesel efektiivsemalt kohaneda (Kidron, 2005, 34). Antud kontekstis siis ülikooliga. Elustiili kaudu võib üsna hästi iseloomustada täiskasvanud õppijat kui tervikut (Kidron, 2005, 34).

Peamiselt mõjutavad ülikooliõpingud täiskasvanud õppija õpiharjumusi. Õpiharjumused on harjumused, mida täiskasvanud õppija on kujundanud õppetegevuse käigus, et õpinguid efektiivsemaks muuta (Rätsep, 2008, 9). Õpiharjumusi saab vaadelda nii õpitegevusega seotud eelistustena kui ka ülikoolis õppimist toetavate teguritena. Toetava tegurina annab õpiharjumus täiskasvanud õppijale võimaluse ise oma õppimist juhtida, kavandada oma tegevusi seoses õppimisega, seada eesmärgid ning hinnata ja korrigeerida oma õpitegevust. (Kadajas, 2005a, 9, 15-16.) Õpiharjumuste teadvustamine ülikooliõpingutes annab täiskasvanud õppijale võimaluse tõsta teadlikult oma motivatsiooni õpitegevuses (Crozier, 2001, 87) ning annab võimaluse ülikooliõpingute ajal edukas olla. Õpiharjumused loovad õpitegevusse täpsust ning harjumuslikke tegevusi, mis omakorda nõuavad täiskasvanud õppijalt vähem aega ning ressursse, et muuta tööd efektiivsemaks (Nagaraju, 2004, 14).

Nagaraju (2004, 196) on välja toonud õpiharjumuste erinevad aspektid, milleks on õpikeskkonna

loomine ja organiseerimine, õppimise ja aja planeerimine, lugemine ja märkmete tegemine ning mälu ja kontsentreerumise harjutused. Nende aspektide abil on võimalik ülikooliõpingute ajal oma õpitegevust tulemuslikumaks muuta. Täiskasvanud õppija peaks ülikooliõpingute ajal mõtestama õpiharjumusi ning mõistma, milline mõju on ülikooliõpingutel õpiharjumustele. Samuti peaks iga täiskasvanud õppija leidma ülikooli kontekstis enda jaoks efektiivsemad õpiharjumused, mis võimaldaks õppetöö ajal edukas olla.

Ülikooliõpingute mõju on määravaks õpiharjumuste kujunemisel, mis eeldab põhjalikult läbimõeldud tööplaani (Rätsep, 2008, 15). Siinkohal tuleb mängu jällegi eesmärgi seadmine. See on ülikooliõpingute ajal üks peamisi õppijate probleeme. Täiskasvanud õppijad ei pruugi alati suuta koostada tööplaani või ei teen nad seda üldse. See probleem tuleneb ka kiirest elutempost, kus täiskasvanud õppija peab jagama oma aja ülikoolis õppimise, tööl käimise ning pere vahel. Nagaraju (2004, 89) näeb, et ülikooliõpingute mõju õpiharjumustele mõjutab mingil määral lugemine. Sellel on õpiharjumusi kasvatav mõju. Edukas õppimine sõltub täiskasvanud õppija lugemis-ja kirjaoskusest. Ülikooli kontekstis annab see kuidas, mida ja kus keegi loeb ülevaate õppijate õpiharjumustest. Uuringud kinnitavad, et inimesele jääb meelde 20% sellest, mida ta loeb, 30% sellest, mida kuuleb, 40% sellest, mida näeb, 50% sellest, mida räägib, 60 % sellest, mida teeb ja 90 % kogu materjalist siis, kui õppija suudab neid kõiki omavahel kombineerida (Bruun & Dombernowsky, 1996, 12).

Õpiharjumused ei ole aga kaasa sündinud ega päritavad. Õpiharjumused ülikooli kontekstis on ülikooliõpingute ajal kujunenud omadused, mille abil saab täiskasvanud õppija võimaluse õpitut kergemini mõista. Samuti on ülikooliõpingutel mõju täiskasvanud õppija kogemusele, mis soodustab veelgi õpiharjumusi.

Õpiharjumusete seos kogemusest õppimisega

Akadeemilist edu ülikooliõpingute ajal saab suurendada, luues õpiharjumusi, mis võimaldavad õppijal efektiivselt õppida. Samas on välja tootud, et üheks peamiseks ebaedu põhjuseks on õpiharjumuste madal tase, motivatsiooni puudus või üleüldse õpiharjumuste puudumine, mis peaks täiskasvanud õppijatel olema varasemalt omandatud. (Nagaraju, 2004, 36.) Üheks akadeemilise edu saladuseks võib lugeda kogemust. Täiskasvanud õppija kogeb ülikooliõpingute ajal palju. Uus keskkond, uued inimesed, uus eesmärk, uus hoiak. Need kõik on võimalikud alused kogemuse kogemiseks. Kolb (1984, viidanud Knowles, Holton, Swanson, 1998, 144) on välja toonud, et õppimine on pidev protsess, mis on seoses kogemusega. Ülikooliõpingute ajal avaldab õpiharjumustele mõju kogemus. Nagu on teada, siis kogu õppimise protsess algab millegi kogemisest (Jarvis, 2004, 56). Ülikooliõpingute mõju õppijate õpiharjumustele põhineb kogemusel, mida täiskasvanud õppija ülikooliõpingute ajal saab. Kogemusest õppimise kontekstis, mis algab enamasti kogemusest ja kogemisest (Kontus, 2010, 15). Kui täiskasvanud õppija suudab kogetut teadlikult relflekteerida ning situatsiooni üle mõtiskleda on õppijal võimalus muuta oma

õpiharjumusi ülikooliõpingute jooksul efektiivsemaks. Refleksioon on üheks oluliseks osaks üldises muutumisprotsessis (Kontus, 2010, 15). Sellest lähtuvalt jõuab täiskasvanud õppija suurema eneseteadmiseni ning suudab oma kogemusest õppida. Sellele järgneb üldiselt aga mõistmine ning mingi muutus õppijas endas. Antud töö kontekstis oma õpiharjumuste ning ülikooliõpingute poolt neile avaldatava mõju mõistmine.

Õpiharjumusi seostatakse õpioskustega. Õpioskus on oskus planeerida, teostada ja hinnata oma õppimistegevusi (Beljajev, Vanari, 2005, 18). Pietrasinski (1961) on väitnud, et õpiharjumused ning õpioskused on kaks erinevat asja ning, et saaks areneda õpiharjumused peavad õppijal esmalt olema õpioskused. Kadajas (2005a, 14) on aga väitnud, et õpioskused ja-harjumused võivad osaliselt kattuda, kuna õpioskused muutuvad pideval kordamisel õpiharjumusteks. Õpioskuste üheks dimensiooniks peetakse õpistiili, mis on seoses õpiharjumustega ülikooliõpingutes. Täiskasvanud õppija esimene samm on teadvustada endale, milliseid õpiharjumusi on ta õppimises siimaani kasutanud ning milised õpiharjumused oleksid talle kõige sobilikumad ülikooliõpingute jooksul (Beljajev, Vanari, 2005, 18).

Kogemuse ning ülikooliõpingute mõju arvesse võttes võib öelda, et õpioskus on samuti saavutatud kogemusest õppimise teel. Kogemusest õppimine aga ei pruugi olla ainult seotud oma kogemuse kogemisega. Näiteks võib kogemusest õppimine toimuda ka teisi kuulates ja jälgides (Kontus, 2010, 16). Ülikooliõpingute mõjul võivad õpiharjumused kujuneda ka teisi jälgides. Näiteks kui keegi kursuselt teeb töö paremini kui sina, siis õppijal endal tekib motivatsioon ning tahe veelgi parem töö teha. Ka Bandura on välja toonud, et jälgendav õppimine saab teoks siis, kui täiskasvanud õppija paneb tähele ning jätab meelde, mida on kogenud (Bandura 1977, viidanud Kidron, 2005, 187-188).

Selleks aga, et kogemusest õppida tuleb õppijal seda siiski teadlikult reflekteerida, et tekiks arusaam ning toimuks õppimine. Seega on ülikooliõpingutel mõju õpiharjumustele läbi õppimiskogemuse reflekteerimise.

Meetod & Valim

Käesolevas artiklis kajastuvad uurimistulemused on saadud seminaritööst, mille eesmärgiks oli mõista, kuidas ülikooliõpingud mõjutavad täiskasvanud õppijate õpiharjumusi. Andmekogumise meetoditeks kasutati poolstruktureeritud intervjuusid ning intervjuueeritavate poolt koostatud mõistekaarte. Poolstruktureeritud intervjuusid kasutati, kuna tegemist on kvalitatiivse lähenemisega, mis võimaldab ise küsimuste käiku muuta ning vajadusel anda selgitusi (Creswell, 2005, 215; Sarantakos, 2005, 285-286). Mõistekaardi loomine intervjuueeritavate poolt toimus enne intervjuusid, et intervjuueeritavad mõtestaksid enda jaoks lahti õpiharjumused ning selleks, et neid ette valmistada poolstruktureeritud intervjuuks. Mõistekaardi eesmärgiks oli saada ülevaade sellest, kuidas näevad intervjuueeritavad õpiharjumusi, mis neil on ning mida nemad peavad õpiharjumusteks. Mõistekaardi idee oli intervjuueeritavate poolt eelnev kaardistamine nende

nägemusest, mis on nende jaoks õpiharjumus.

Valimisse kuulusid neli täiskasvanud õppijat, kes õpivad andragoogika erialal teisel ning kolmandal kursusel. Valimi koostamisel sai määravaks ülikooliõpingute praegune kestvus. Kuna teise ning kolmanda kursuse tudengid on õppinud vastavalt juba peaaegu kaks ja kolm aastat, siis on nende ülikooliõpingute kogemus suurem, kui esimese kursuse õppijatel.

Valimisse kuulunud intervjuueeritavad õpivad kõik Tallinna Ülikoolis andragoogika eriala ning on vanuses 20-24. Kõik neli intervjuueeritavat olid naissoost. Intervjuud viidi läbi vahemikus 18.03-21.03.2014. Intervjuueeritavate anonüümsuse tagamiseks on intervjuueeritavad märgitud järgnevalt : A, B, C, D. Intervjuueeritavate intervjuusid ning mõistekaarte kasutati ainult antud töö raames. Andmete analüüsimiseks kasutati kategoriseerimist. Aluseks on võetud kolm kategooriat, mis tulenevad Nagaraju (2004, 196) välja toodud õpiharjumuste liigitusest, milleks olid õpikeskkonna loomine ja organiseerimine, õppimise ja aja planeerimine, lugemine ja märkmete tegemine ning mälu ja kontsentreerumise harjutused. Nendest kujunesid intervjuusid analüüsides kolm kategooriat, milleks on aja planeerimine, õpikeskkond ning meetodid, kuidas õpitakse.

Tulemused

Tulemuste esitamiseks kasutati tabelit. Antud tabelis on peamised mõtted seoses ülikooliõpingute ning õpiharjumustega, mis tulid välja intervjuueeritavate intervjuudest ning, mis on kategoriseeritud kolme kategooriasse, milleks olid ülikooliõpingute mõju meetoditele õppimises, ülikooliõpingute mõju aja planeerimisele ning ülikooliõpingute mõju õpikeskkonnale.

Tabelis toodud tulemuste kinnitamiseks ja illustreerimiseks on välja toodud tsitaate intervjuudest. Tsitaadid on esitatud kursiivkirjas ning iga tsitaadi lõpus on intervjuueeritud isiku tähis.

Ülikooliõpingute mõju meetodiele õppimises	Ülikooliõpingute mõju aja planeerimisele	Ülikooliõpingute mõju õpikeskkonnale
Mõistekaardid; Skeemid; Arutelud; Grupis õppimine; Rühmatööd, Omaette rääkimine; Koostöö tegemine; Süvenemine teemasse	Koolitöödega kohe alustamine; Hommikuti/päeval õppimine; Igal vabal hetkel õppimine; Planeerimine töö mahu järgi; Töö osadeks jaotamine; Plaanide koostamine; Aja varumine	Koolis; Kodus; Rahulik keskkond; Keskkond peab olema akadeemiline; Kohvikus; Bussis; Kus iganes õppimine

Tabel 2. Tulemuste koondtabel.

Ülikooliõpingute mõju meetoditele õppimises

Ülikooliõpingute mõju täiskasvanud õppija õppimisele on osaliselt märgatav täiskasvanud õppija õppimismeetodites. Õigete meetodite valik võimaldab õppijatel ülikooliõpingute ajal õpitut mõista ning seda enda jaoks paremini mõtestada. *Skeemid, mõistekaardid – hea viis kiirelt ja lihtsalt kõik kirja panna (A). Mõistekaardi loomine teeb minu jaoks endale asja palju selgemaks. Seda mõistekaarti, mis sa palusid teha..seda tehes ma nägin juba vaeva ja see tasus ennast ära (D).* Üks intervjuueeritavatest tõi välja veel arutelude tähtsuse ülikooliõpingute ajal. *Juurde on tulnud arutelud – et neid kasutan ma nüüd väga palju, koolis näiteks ja see tõesti aitab väga hästi kaasa õppimisele (A).* Kui kolm intervjuueeritavatest ei tähtsustanud süvenemist, mis on ülikooliõpingute jaoks vajalik, siis üks intervjuueeritav märkas enda juures vajalikkust süvenemist tehtavas töösse. *Ma ei tee asju üle jala..see pole minu moodi. Pigem ma lihtsalt teen..aga ma teen siis korralikult (D).* Kõik intervjuueeritavad tõi välja grupis õppimise või rühmatööd. Grupis õppimine ning rühmatööde tegemine on üks osa ülikooliõpingutest. Peaaegu kõigil erialadel on seda ning täiskasvanud õppijal tuleb sellega kohaneda. *Grupis ma suudan imeda nagu käsn..ma loodan, et ma annan teistele samamoodi vastu (A). Grupis õppimine võimaldab õppida iseendalt ning teistelt (C). Grupis õppimine on nagu esiteks sa õpid teistelt, sa õpid enda kohta nagu nii palju. Võib olla alguses ei pane seda tähele, aga kui tagasi vaadata, siis oli mõnus. Sa õpid erinevatest vaatenurkadest kui sa töötad erinevate inimestega (B).* Sama intervjuueeritav on ka arvamusel, et grupis õppimine avardab õppimise maailma. *Et minu arust see avardab hästi palju seda õppimist. See on efektiivne õppimisviis. Ennem ülikooli võiks juba rakendada grupis õppimist väga palju (B).* Ühe intervjuueeritava jaoks oli enne ülikooliõpinguid grupis õppimine hirmus tegevus. *Gümnaasiumis näiteks oli grupitööde tegemisel pigem see, et mina haarasin ohjad ning tegin töö ära..ausalt öeldes..jama oli. Nüüd ülikoolis olen ma hakanud koostööd teistega uuesti tegema ning ma suudan inimesi usaldada (D).* Sama intervjuueeritav on välja toonud omaette rääkimise. Omaette rääkimine on võimalus teatud asju meelde jätta. Uuringud on näidanud, et osad inimesed suudavad kuulmise järgi palju rohkem meelde jätta kui muidu. *Hehe..ma räägin ise endaga. See oli alguses väga imelik, aga kui aus olla siis eksamite eel see aitab tohutult. Soovitan seda ka sulle (D).*

Kokkuvõtvalt võib öelda, et ülikooliõpingute mõju intervjuueeritavate kogemuses on märgatav.

Muutunud on õppimises kasutatavad võtted ning suhtumine sellesse, mida tehakse.

Ülikooliõpingute mõju aja planeerimisele

Ülikooliõpingute ajal plaanide koostamine ning aja efektiivne kasutamine võimaldab täiskasvanud õppijal õpingute ajal edukas olla. Toimivate õpiharjumuste üheks eelduseks on oskus oma õpinguid ülikooliõpingute aja kavandada ning luua tegevusplaane, mis seda toetaks.

Intervjuueeritavad tõi välja, et kui enne ülikooliõpinguid jäid koolitööd enamasti viimasele minutile, siis ülikooliõpingute mõjul on see peaaegu ära kadunud. Küll tuleb intervjuudest välja, et kohati on ka viimasel minutil õppimist. *Ma andsin endast niipalju kui oli vaja. Ma kunagi ei andnud rohkem*

endast /.../ Ja ma jätan kõik viimasele minutile /.../ ka ülikoolis on seda ette tulnud..mõni töö ikka jääb viimasele minutile. Naljakas on see, et ma alati mõtlen, et enam ma nii ei tee, aga järgmine kord on ikka midagi viimasel minutil (A). See viimasel minutil õppimine oli nii tavaline..alati hommikuti tegemine ja üleüldse..jahm..viimane minut oli alati otsustav (C). Üks intervjuueeritavatest aga ei ole õppinud kunagi viimasel minutil. Mul oli ema, kes tuli koju ja aitas õppida. Et sellist viimasele minutile jäämist ei olnud (D). Ülikooliõpingute ajal on intervjuueeritavad välja toonud, et aja varumine on tähtis ja kodutööde planeerimine samuti. Ma jagan oma töid mahu järgi tükkideks, koostan plaani ja tegutsen plaani järgi (C). Alati on olnud mingi plaan, kuidas asju teha..nüüd on see veel eriti tähtis (D). Ilma plaanita jääks vist hätta..ma olen hästi põhjalik inimene. Vähemalt enda arust..aga jah..planeerimine ning ajaliselt tööde tegemine aitab mind (B). Ühe intervjuueeritava jaoks on oluline ka aeg, millal tegeleda õppimisega. Ma ei suuda õppida öösel. Kui ma tunnen, et ma olen väsinud, siis ma lihtsalt ei tee enam midagi. Lähen ja magan ennast välja. Pigem õpin ma kas hommikul..selge peaga või päeval (B). Samas on ühel intervjuueeritaval kombeks õppida siis kui ette juhtub. Ma õpin jooksvalt. Kui ma näen, et mul on vaba aega..siis miks mitte. Üldse ma loen ja teen asju koguaeg (C). Intervjuueeritavatest üks tõi välja, et on õppinud asjadega varem alustama. Et kuna suhteliselt palju on koguaeg teha..et see viimasele minutile jätmine ei ole ülikoolis enam minu rida. Ma olen õppinud, et ma alustan varem mingi asjaga (B). Ülejäänud kolm intervjuueeritavat sõnasid ka, kui halb on viimasele minutile jätmine, kuid keegi neist ei suutnud 100% kindel olla, et seda ei juhtuks.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et aja kasutamine ülikooliõpingute mõjul on muutunud efektiivsemaks ning õppijad ise tajuvad, kui oluline on ülikooliõpingute ajal planeerimine ning tööde õigeaks ajaks esitamine.

Ülikooliõpingute mõju õpikeskkonnale

Ülikooliõpingute mõju õpikeskkonnale on seotud akadeemilisusega. Akadeemiline keskkond ise soodustab täiskasvanud õppijate seas õpikeskkonna muutust. Intervjuueeritavad tõid välja, et akadeemiline keskkond, näiteks raamatukogu ning üleüldse koolis õppimine mõjutab nende õppimist märgatavalt. Samuti toodi välja, et keskkond peab olema vaikne. *Ma ei suuda õppida, kui keskkond on häiritud. Mul on vaja akadeemilist keskkonda..raamatukogu näiteks (B). Ma olen alati vaikusel õppinud. Juba põhikoolist on see külge jäänud, et õppida tuleb laua taga ja segavaid faktoreid olla ei tohi. Ema õpetused, see toimib siiani (D).* Samuti on need kaks intervjuueeritavat välja toonud veel, et kodus õppimise vastu pole neil ka midagi, kui seal ei ole segavaid faktoreid. Ühe intervjuueeritava jaoks pole aga üldse oluline, kus õppetegevus toimub. *Ma õpin iga vaba hetk..bussis, kohvikus..ma pigem õpin seal kui kodus vaikusel või kusagil raamatukogus. Inspiratsioon on tegelikult minul kergem kusagil kohvikus tulema, kui akadeemilises keskkonnas (C).* Üks intervjuueeritav on aga akadeemilisuse suhtes ebakindel suhtumine. *Ma ei tea..kas peab olema just nii akadeemiline? No..kindlasti võiks olla, aga mina üldiselt ei tee vahet. Kui on koht,*

kus saab õppida, siis seal ma ka õpin (A).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et ülikooliõpingute mõju õpikeskkonnale on seotud eelnevalt kujunenud harjumustega.

Arutelu

Olenemata sellest, kas täiskasvanud õppija teadvustab endale oma õpiharjumusi või mitte, avaldab ülikoolis õppimine sellele märgatavat mõju. Empiirilisest andmestikust ilmnes, et täiskasvanud õppijad teadvustavad ülikooliõpingute mõju oma õpiharjumustele. Samuti tajuvad täiskasvanud õppijad muutust erinevates aspektides.

Meetodid, mille abil täiskasvanud õppija õpib on ülikooliõpingute kontekstis muutunud õppimist soodustavaks. Saadud andmete põhjal võib kinnitada, et osaliselt on õppimiseks kasutatud meetodid jäänud samaks, kui nad olid enne ülikooliõpinguid. Ülikooliõpingute mõju õppimiseks kasutatud meetoditele on pigem tulenenud ülikooliõpingute jooksul saadud kogemustest ning teatud meetodid on käiku võetud, et soodustada õppimist.

Ots (2008, 62) on väitnud, et väljakujunenud õpiharjumustega täiskasvanud õppijad oskavad pigem rohkem planeerida oma tegevusi. Saadud andmete põhjal võib öelda, et osa täiskasvanud õppijatest väidavad, et tulevad toime oma aja planeerimisega. Samas on ka neid, kes mingil perioodil suudavad oma aega planeerida kuid mingil hetkel kaob aga oskus planeerida.

Ülikooliõpingute mõju aja planeerimisele on seotud tööde tähtaegadest kinni pidamisega ning üldise ülikooli õppetöö korraldusega.

Ülikooli astumisel tuleb täiskasvanud õppijal suuta kohaneda nii uue keskkonna kui ka uute inimestega. Ülikooliõpingute mõjul võivad muutuda õpikeskkonna eelistused. Saksakulm (2000, 26) on väitnud, et raamatukogus õppimine on hea võimalus olla akadeemiliselt edukas.

Ülikooliõpingute mõju õpikeskkonnale on seotud aga inimese endaga. Saadud andmete kohaselt eelistab osa täiskasvanud õppijatest akadeemilist keskkonda, et õppetööd sooritada. Samas on ka neid täiskasvanud õppijaid, kellel ei ole vahet, millises keskkonnas õpitakse – peamine, et töö saaks tehtud.

Võib öelda, et ülikooliõpingutel on mõju täiskasvanud õppijate õpiharjumustele, kuid ei saa öelda, et 100% õpiharjumustest on seotud ülikooliõpingute mõjuga täiskasvanud õppijale. Osaliselt on see seotud ka õppija enda varasemate harjumuste ning sellega, millises keskkonnas on varasemalt tööd tehtud.

Varasemalt on osad teoreetikud soovitanud erinevaid võtteid, millega saaks õpiharjumusi efektiivsemaks muuta. Saksakulm (2000, 26) on näiteks soovitanud kasutada raamatukogu. Teisi laua taga töötamas nägemine ergutab ennast kokku võtma ning õppimisele pühendumale. Kuna raamatukogus ei ole ka võimalik valjusti rääkida, siis soodustab raamatukogus õppimine keskendumist (Rätsep, 2008, 13). Eelnevalt välja toodud võimalus on õppijale efektiivne siis, kui õppijal ei ole võimalik kodus rahulikult ning efektiivselt õppida. Vaimse töö tegemisel on

õpiharjumustes üks lihtne reegel – nii nimetatud „*Puhta laua seadus*“. Käeulatuses ning vaateväljal tuleks hoida ainult neid materjale, raamatuid ning töövahendeid, mis on antud töö tarbeks vajalikud. (Kidron, 1997, 54.) Antud soovitus on välja toonud osa intervjueeritavatest, kes peavad oluliseks akadeemilist keskkond.

Kokkuvõte

Ülikooliõpingute mõju täiskasvanud õppijatele on enamasti tajutav täiskasvanud õppijate seas.

Ülikooliõpingute mõju nii täiskasvanud õppija isiksusele kui õpiharjumustele on seoses täiskasvanud õppija enda eesmärkide ning vajadustega.

Kokkuvõteks ei oma tähtsust see, kuidas mõjutab ümbritsev keskkond meie õppimist vaid see, kuidas me õppijatena suudame vastu võtta informatsiooni ning kuidas me seda enda jaoks talletame. Ülikooliõpingute ajal kogetu võimaldab õpingute mõjul korrigeerida oma õpiharjumusi ning muuta need efektiivseks.

Allikad

Beljajev, R., Vanari, K. (2005). *Õppimine ja õppimisoskuste arendamine täiskasvanuna*. Tallinn: Sisekaisteakadeemia

Bruum, B., Dombernowsky, S. (1996). *Õpi õppima*. Eesti Vabariigi Haridusministeerium. Tallinn: Tallinna Sidekool

Crozier, W.R. (2001). *Individual learners. Personality differences in education*. New York: Taylor & Francis e-Library

Creswell, J. W. (2005). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. New Jersey: Pearson Education

Jarvis, P. (2004). *Adult education and lifelong learning: theory and practice*. New York: RoutledgeFalmer

Kadajas, H-M. (2005a). *Õppima õppimine ja õppima õpetamine*. Tallinn: TLÜ kirjastus

Kadajas, H-M. (2005b). *Õpilane õppijana: tema edutuse mõningatest põhjustest. Õppedukuse tekkepõhjused põhikoolis õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate arvamuste põhjal*. Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium. Ühiskondlik Pedagoogika Uurimise instituut. Koostaja Inger Kraav
Kidron, A. (1997). *Kuidas hõlpsasti õppida*. Tallinn: ILO

Kidron, A. (2005). *Isiksus. Isiksuse käsitlusi läänes ja idas*. Tallinn: Mondo

Knowles, S. M., Holton, F.E., Swanson, A.R. (1998). *The adult learner. The definitive classic in adult education and human resource development*. USA

Kontus, K.M. (2010). *Lähisuhe kui kogemus*. [Magistritöö]. Tallinn: Tallinna Ülikool

Nagaraju, V.T.M. (2004). *Study Habits*. New Delhi: Discovery publishing house

Ots, L. (2008). *School as development environment and students coping: aspects of Estonian school today*. Tallinn: Tallinna Ülikool

Rätsep, A. (2008). *Õpiharjumused ja nende seos õppedukusega põhikooliastmes*. [Magistritöö].

Tallinn: Tallinna Ülikool

Saksakulm, T. (2000). *Eksamid! Kuidas valmistuda ja edukalt sooritada*. Tabasalu: Ellervo

Sarantakos, S. (2005). *Social Research*. (3rd ed.). New York: Palgrave McMillan.

ARTIKLID 2011

ARTIKLID 2012

ARTIKLID 2013

ARTIKLID 2014

ARTIKLID 2015

ARTIKLID 2016

ARTIKLID 2017

ARTIKLID 2018

ARTIKLID 2019

ARTIKLID 2020

ARTIKLID 2021

ARTIKLID 2022

ARTIKLID 2023

Otsi

Privaatsusreeglid

© 2025 Tallinna Ülikool | Haridusteaduste instituut | Andragoogika | CC BY-NC-ND 4.0